

آداب

بازدید از مسجد النبی

(سلام و صلوات خدا بر او باد)

نوشته: حضرت

عبد العزیز عبدالله بن باز

مفتی اعظم عربستان سعودی و

رئیس شورای علمای ارشد (خداوند او را رحمت کند)

آداب بازدید از مسجد النبی (سلام و صلوات خدا بر او باد)

توسط: حضرت عبد العزیز عبدالله بن باز

خداوند او را بیامرزد

مفتی اعظم عربستان سعودی
و رئیس شورای علمای ارشد

دار ابن الاثیر

حقوق مؤلف © تمام حقوق محفوظ است
چاپ نخست
۱۴۲۲ هجری / ۲۰۰۱ میلادی

دار ابن الاثیر

نشانی دار بن الاثیر: ریاض - خیابان السویدی العام - جنوب تونل
تلفن ۴۲۸۵۳۹۰ - فکس ۲۶۷۲۵۵۸
کد پستی ۱۱۳۵۶ - صندوق پستی ۶۴۳۷۷

بازدید از مسجد النبی (ص)

ستایش تنها مخصوص خداست و درود و رحمت خدا بر خاتم پیامبران،

و ادامه دهندگان:

بازدید از مسجد النبی (ص)، پیش از انجام مناسک حج یا بعد از آن، یکی از سنت هاست. این عمل در دو مجموعه معتبر از احادیث از بخاری و مسلم که تحت نظر ابو هریره (رضی) گزارش شده است، که پیامبر (ص) فرمودند: «خواندن یک نماز در مسجد من بهتر از هزار نماز در دیگر مساجد، بجز مسجد الحرام است.»

ابن عمر نقل می کند که پیامبر (ص) فرمودند: «خواندن نماز در مسجد ایشان بهتر از هزار نماز (ی است که در دیگر مساجد خوانده می شود) البته بجز مسجد الحرام.» [نقل از مسلم].

و نقل است از عبدالله بن زبیر (رضی) که گفت پیامبر خدا (ص) فرمودند: «یک نماز در مسجد من بهتر از هزار نماز در جای دیگر است، بجز مسجد الحرام و یک نماز در مسجد الحرام بهتر از هزار نماز در مسجد من است.» [به نقل از احمد و ابن خزیمه و ابن حبان].

و نقل است از جابر (رضی) که از پیامبر خدا (ص) نقل می کند، که ایشان فرمودند: «یک نماز در مسجد من بهتر از یک هزار نماز در جای دیگر است، بجز مسجد الحرام و یک نماز در مسجد الحرام بهتر است از یک هزار نماز در جای دیگر.» [به نقل از احمد و ابن ماجه].

احادیث بسیاری با همین مضمون وجود دارند. زمانی که یک بازدید کننده به در ورودی مسجد النبی (ص) می رسد، مستحب (توصیه شده) است که او با پای راستش وارد مسجد شود و بگوید: «به نام خدا و درود و رحمت بر رسول خدا. من پناه می برم به خداوند قادر متعال و بزرگوار و از این حاکم ابدی می خواهم تا مرا از شر شیطان ملعون باز دارد. بار خدایا، درهای رحمت خود را به روی من بگشا.» این دعا را می توان در حین ورود به هر مسجد دیگری نیز خواند، چرا که هیچ اشاره خاصی به نام مسجد النبی (ص) و گفتن آن در حین ورود به این مسجد ذکر نشده است.

سپس او می بایست دو رکعت نماز به جای آورد که بهتر است این نماز در روضه الشریفه اقامه گردد (بخش خاصی از مسجد که بین منبر و مقبره پیامبر قرار دارد). پیامبر (ص) فرمودند: «بین خانه و منبر من یکی از باغ های بهشت قرار دارد.» پس یک مسلمان می تواند در این منطقه از خداوند بخواهد تا آنچه از خوبی است در این دنیا و آخرت به او ارزانی دارد.

پس از اقامه نماز، فرد باید به بازدید از مقبره پیامبر (ص) و مقبره ابوبکر و عمر (رح) برود. سپس او باید رو به مقبره شریف بایستد،

حس عظمت، جایگاه والا و متعالی شخصی که در حال بازدید از اوست را در قلب خود احساس کند. سپس، او می بایست سلام و طلب مغفرت خود را گسترش داده و بگوید: «رحمت، برکت و مغفرت خدا بر شما، ای رسول خدا.» این موضوع در در سنن ابو داوود آمده و ابو حریره (رضی) نقل می کند که پیامبر خدا (ص) فرمودند: هر وقت که شخصی به من سلام دهد (و برای من طلب نعمت کند)، خداوند روحم را به من باز می گرداند تا من به نیایش انجام شده در حق پاسخ دهم.» اگر شخصی این مطالب را در سلام خود بیاورد هیچ سرزنشی بر او نخواهد بود: «سلام و درود بر تو، ای پیامبر خدا (ص)، و ای بهترین انتخاب در بین خلق خدا، سلام و درود خدا بر تو ای برترین پیامبران و ای امام مومن. شهادت می دهم که شما پیام خدا را به درستی و صادقانه منتقل کرده اید و امت را هدایت کردید و به سختی در راه خدا کوشیدید و تلاش کردید.» و به این خاطر است که تمام اینها از جمله ویژگی های پیامبر (ص) است. سپس، او سلام و درود خود را به پیامبر (ص) می فرسد و برای او طلب نعمت و مغفرت می کند؛ همانطور که در شریعت اسلامی به آن اشاره شده، سلام و درود فرستاده و رحمت و مغفرت را برای پیامبر خدا (ص) می خواهد، آن طور که خدا در قرآن می فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا» [۳۳:۵۶]. و پس از آن، او سلام و درودش را به ابوبکر و عمر (رضی) گسترش می دهد و برای آنها از درگاه خدا طلب مغفرت و خشنودی می کند.

زمانی که ابن عمر (رضی) سلام و درود خود را گسترش داده و به پیامبر (ص) و دو تن از صحابه اش می رساند، او تنها می گفت:

«سلام و درود خدا بر شما باد، ای پیامبر خدا (ص)؛ سلام و درود خدا بر شما باد، ای ابوبکر؛ و سلام و درود خدا بر شما باد، ای پدرم.» این رویه برای مردان مجاز است، در حالی که برای زنان بازدید از مقبره و چنین کاری مجاز نبود، همانطور که پیامبر (ص) می فرمود: **«نفرین بر زنانی باد که از مقبره ها بازدید می کنند، همان افرادی که مساجد را ساختند و روشنایی را در آن (جا) برپا کردند.»** با توجه به بازدید از شهر مقدس مدینه و اقامه نماز در مسجد النبی و خواندن دعا در آنجا، با توجه به احادیث فوق الذکر، هر دوی مردان و زنان می توانند از آنجا بازدید کنند.

به بازدید کنندگان توصیه شده تا نمازهای پنجگانه یومیه خود را در مسجد النبی (ص) اقامه کنند، و برای استفاده از وقت خود می تواند به ذکر و یادآوری خدا، دعا و اقامه نمازهای نافله بپردازد که پاداش عظیمی برای آن وجود دارد. همچنین توصیه شده که به طور مرتب نمازهای نافله را در الروضه الشریفه اقامه کند، که در احادیث معتبر فوق الذکر نیز نشان می دهد که ثواب زیادی برای این کار وجود دارد، همانطور که پیامبر (ص) فرموده اند: **«بین خانه و منبر من یکی از باغ های بهشت قرار دارد.»**

برای نمازهای واجب، بازدید کنندگان و هر مسلمانان دیگر باید تمام تلاش خود را برای اقامه نمازهای واجب در صفوف نخست صورت دهد، حتی اگر این صفوف رو به قبله به طرفین امتداد و گسترش یابند (زیرا این بخش خارج از الروضه است). احادیث معتبر متعددی وجود دارند که پیامبر (ص) مسلمانان را فراخواند و با انگیزه از آنها خواست تا نمازها را در صفوف نخست ادا کنند و

فرمودند: «اگر مردم برکات اقامه اذان و ایستادن در صفوف نخست را می دانستند، تلاش زیادی می کردند تا اینها را برای خود تضمین کنند.» [توافق شده]

و [زمانیکه پیامبر (ص) مشاهده کردند که صحابه به اقامه نماز در صفوف عقب تمایل دارند] ایشان (ص) به اصحاب خود فرمودند: «بیایید جلو و مرا دنبال کنید و اجازه دهید آنها که پشت سر شما هستند، شما را دنبال کنند. اگر مردم به ماندن در عقب صفوف ادامه دهند، خدای توانا و بلند مرتبه آنها را عقب نگه می دارد.» [به نقل از مسلم]

این موضوع توسط ابو داوود نقل شده که عایشه (رضی) گفت که پیامبر (ص) فرمودند: «فردی که خواندن نماز را در صفوف پشتی ادامه می دهد بالاخره خدا او را به جهنم می اندازد.» [حدیث خوب]

یک نقل معتبر منسوب به پیامبر (ص) است که، ایشان به صحابه فرمودند: «چرا شما یک صف تشکیل نمی دهید، همانطور که فرشتگان در درگاه پروردگار خود انجام می دهند.» زمانی که مردم از ایشان خواستند توضیح بیشتری برای روشن شدن موضوع دهند و اینکه چه نوع صفی را فرشتگاه تشکیل می دهند، ایشان فرمودند: «آنها ابتدا صف نخست را پر می کنند و در صف نزدیک به هم می ایستند.» [به نقل از مسلم]

احادیث متعدد دیگری درباره بازدید از مسجد النبی (ص) و بازدید از مساجد به طور کلی وجود دارد. گزارش شده که پیامبر (ص) به

همه می گفتند که در سمت راست صف بایستید و این دانش عمومی وجود دارد که سمت راست صف در اوایل ساخت مسجد النبی (ص) به خارج از الروضه کشیده می شد. بنابراین، فرد متوجه می شود که اقامه نماز در صف جلو و در سمت راست صف بهتر از آن است که فرد در الروضه نماز بگذارد. هر کسی که به این احادیث اشاره می کند این موضوع را متوجه می شود.

هیچ فردی اجازه ندارد مقبره پیامبر (ص) را لمس کند، آن را ببوسد یا اینکه در گرداگرد آن طواف کند چرا که چنین رفتاری در عمل نیاکان صالح گزارش نشده است. در عوض، چنین کاری را بدعتی نهی شده و بدتر از ارتداد می دانند. از این گذشته، این کار برای همه افراد مجاز نیست که از پیامبر (ص) بخواهند که نیازهای شخصی، مشکلات فردی یا درمان بیماریها را انجام دهد؛ بلکه فرد باید از خداوند برای این گونه موارد کمک بگیرد. این موضوع، به این خاطر است که هر کسی که به دنبال کمک گرفتن از مردگان است، همکاری را برای خدا قائل شده است و بدین ترتیب به پرستش غیر خدا پرداخته. که این مورد در تضاد با دو اصل بنیادین دین اسلام است؛ نخست تنها پرستش خدا و عدم قائل شدن شریک برای او و دوم پرستش خدا به گونه ای است که پیامبر پرستیده است. که این معنا و درونمایه اصلی بیانیه اسلام است: «هیچ خدایی جز الله نیست و محمد رسول خداست». همچنین، جایز نیست که از پیامبر (ص) شفاعت کنیم چرا که این حق متعلق به خداوند متعال است و باید تنها از او بخواهیم، همانطور که خداوند در قرآن می فرماید: «قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا» [۳۹:۴۴]

با این حال فرد ممکن است بگوید: «بار خدایا! از پیامبرت بخواه مرا شفاعت کند. بار خدایا! از فرشتگان و بندگان با ایمانت بخواه مرا شفاعت کنند. بار خدایا! از کودکان مرحومم بخواه مرا شفاعت کنند.» فرد نباید از مرده ها چیزی بخواهد یا از آنها طلب شفاعت کند و فرقی نمی کند آنها جزء پیامبران باشند یا دیگر افراد، چرا که این موضوع از نظر شریعت مورد تایید نیست. مرده ها، اعمال و رفتارشان تمام شده مگر اعمالی که از نظر شریعت استثناء هستند. ابو حریره (رضی) در «صحیح مسلم» نقل کرده است که پیامبر (ص) فرمودند: «زمانی که یک طفل آدم می میرد، اعمالش به پایان می رسد، بجز این سه عمل: انجام مداوم اعمال خیریه، علم و دانشی که ممکن است برای دیگران سود و منفعتی داشته باشد، یا کودکان با ایمانی که برای او دعا کنند.»

طلب شفاعت در طول حیات پیامبر (ص) مجاز بود و این امر در روز قیامت نیز مجاز خواهد بود چرا که ایشان قادر به چنین کاری خواهند بود. این امر برای پیامبر (ص) ممکن است، که از خداوند برای آنها که طلب شفاعت دارند، درخواست تجدید نظر کند. در مقابل، پس از فوت، ایشان این توانایی را در این زندگی دنیوی ندارند. این موضوعی نیست که به طور خاص مربوط به ایشان باشد؛ در عوض، این موضوع برای همه مردم عمومیت و جامعیت دارد. برای یک مسلمان جایز است که از برادری که زنده است بخواد در درگاه خداوند دعا کرده و برایش طلب شفاعت کند، یعنی برای او دعا کند. همچنین فرد می تواند از جانب برادر ایمانی خود از خدا بخواد تا باری تعالی امور قانونی و مجاز دینی را بر برادرش روا دارد. با این حال، در روز قیامت، هیچ کسی حق

شفاعت ندارد بجز آنها که از سوی باری تعالی مجاز به این کار هستند. خداوند در قرآن مجید می فرماید: «مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ» [۲:۲۵۵].

برای حالت مرگ، شرایط ویژه ای وجود دارد که شبیه نیست به شرایط شخصی که زنده است یا شخصی که در روز قیامت و پس از رستخیز قرار دارد. و به خاطر این است که یک فرد مرده هیچ کاری از دستش بر نمی آید، و او محدود به کارهایی است که قبلاً در طول مدت حیات خویش انجام داده است؛ بجز کارهایی که در نگاه قانون گذار شریعت استثنا است. در مقابل، طلب شفاعت از مردگان یکی از این موارد استثنا نیست. بنابراین، نمی توان آن را به عنوان چیزی که متعلق به این گروه باشد در نظر گرفت. هیچ شکی نیست که پیامبر (ص) در زندگی برزخی اش زنده است که یک زندگی جامع تر نسبت به زندگی برزخی شهدا است. با این حال، این زندگی متفاوت از زندگی پیامبر (ص) پیش از فوت است و البته متفاوت از زندگی ایشان در آخرت. در عوض، هیچ کسی بجز خداوند ماهیت و کیفیت آن را نمی داند. پیامبر (ص) فرمودند: «هر وقت کسی به من سلام و درود می فرستد (و برایم طلب مغفرت و نعمت می کند)، خداوند دوباره روح را در بدنم می دمد، تا اینکه پاسخ این نیایش را بدهم.»

در طول این حدیث، پرواضح است که پیامبر (ص) مرده است و روح از تنش جداست و تنها زمانی که درود و سلام به او فرستاده می شود، روح دوباره در بدنش دمیده می شود. اثبات مرگ او در قرآن مجید و سنت (سنن نبوی) آمده است و آنان که دانش دارند و

امت اسلامی بر این موضوع موافقت دارند. با این حال، مرگ با زندگی برزخی در تضاد نیست، دقیقاً مانند حالتی که شهدا دارند. خداوند می فرماید: «وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ» [۳:۱۶۹]

از آنجا که این موضوع مهمی است و یکی از موارد سردرگمی و سوءاستفاده کسانی است که دیگران را دعوت به شرک و پرستش مردگان در کنار خداوند می کنند، ما این موضوع را با جزئیات بحث کرده ایم. خدا ما را در برابر همه آنهایی که ضد شریعت هستند حفظ کند.

و برای آنها که صدایشان را در نزدیکی مقبره پیامبر (ص) بلند کرده اند و برای مدت زمان طولانی در آنجا مانده اند، اقدامشان غیر قانونی است چرا که خداوند از مردم خواسته است تا صدایشان را در برابر پیامبر (ص) بالا نبرند. از این گذشته، خدا از مردم خواسته است آن طور که با خود صحبت می کنند، با صدای بلند با پیامبر صحبت نکنند. در عوض، خدا از مردم خواسته است تا با صدایی کم با وی سخن گویند. خداوند می فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ» [۴۹:۲ و ۴۹:۳]

ایستادن طولانی مدت در کنار مقبره ایشان می تواند منجر به ازدحام بیش از حد و سر و صدا در نزدیکی مقبره ایشان شود و این موارد برخلاف دستوری است که در آیات قرآنی فوق آمده است.

پیامبر (ص) در طول حیات و پس از فوت شان، چهره ای محترم برای مسلمانان بوده و هستند. بنابراین، انجام چنین اعمالی در کنار مقبره ایشان مخالف شریعت است. به طور مشابه، برای آنهایی که صورتشان را به سنت مزار ایشان نزدیک می کنند یا برای فراخواندن ایشان دستشان را بلند می کنند، این کارها در تضاد اعمال صالح نیاکان ما، اصحاب پیامبر و پیروان ایشان است. در عوض، این کار نوعی ارتداد محسوب می شود، چرا که پیامبر (ص) فرمودند: «در راه من سریع باشید و بعد از من نیز در راه خلفایی که به درستی هدایت شده اند نیز سریع باشید. به آن پایبند باشید و با دندان خود آن را گرفته و به آن چنگ بزنید. و از چیزهای ابداعی و اختراعی اجتناب کنید چرا که هر ابداعی نوعی ارتداد است و به نوبه خود گمراهی است.» [به نقل از ابو داوود و النسایه به عنوانی یک حدیث خوب]

پیامبر (ص) همچنین فرمودند: «هر کس که چیز تازه ای در این زمینه ما ابداع کند که با (اصل) آن متفاوت است، آن را رد کرده.» [به نقل از بخاری و مسلم] در روایت دیگری از مسلم آمده است: «هر کسی کاری انجام دهد که ما آن را تایید نمی کنیم، این موضوع را رد کرده است.»

علی بن حسین زین العابدین یک بار دید شخصی مشغول ساخت دعا در نزدیکی مقبره پیامبر (ص) است. او به وی در این باره هشدار داد و این گفتار را که او از پدرش آموخته بود و پدرش نیز از پدر بزرگ مادری اش فراگرفته بود که پیامبر (ص) فرموده بودند: «مقبره مرا به محلی برای بازدید تبدیل نکنید و خانه هایتان را نیز

به گورستان تبدیل نکنید و به من درود و سلام بفرستید چرا که این سلام ها از هر کجا که باشید به من می رسد.» [به نقل از حافظ محمد بن عبدالواحد المقدسی در کتاب المختار]

به طور مشابه، کسانی که در زمان سلام دادن به پیامبر، دست راستشان را بر روی سمت چپ قفسه سینه خود قرار می دهند، این وضعیت در حین دادن سلام به ایشان یا هر امام و حضرت دیگری درست و حلال نیست، چرا که این وضعیت به معنی فروتنی و تسلیم فرد است و تنها برای درود به خدا صحیح است. این موضوع با گفته حافظ ابن حجر (ره) در کتاب خود «آل فتح» به روشنی بیان شده است. این نکته برای هر کسی که به این موضوع اهمیت می دهد، پر واضح است، به شرطی که قصد داشته باشد راه پیشینیان صالح را ادامه دهد. با این حال، خداوند برای سرنوشت آنان که با تعصب و خودخواهی ها و تقلیدهای کور کورانه تحت تاثیر هستند و آنهایی که در برابر راه مردم صالح غرور دارند، تصمیم خواهد گرفت. از خدا برای خود و برای آنها هدایت و دانشی و بینشی پیرامون همه چیز می خواهیم.

به طور مشابه، کسانی که با فاصله از این مقبره پربركت بازدید می کنند و لب هایشان را برای سلام یا دعا تکان می دهند، آنان نیز به دسته افراد مرتد تعلق دارند. یک مسلمان مجاز نیست چنین کارهایی را در دین ابداع کند، چرا که خداوند چنین اجازه ای نداده است. با انجام چنین کارهایی، بجای اینکه [به پیامبر] ابراز عشق و وفاداری کند، از ایشان سرپیچی کرده است. امام مالک (ره) چنین اعمالی را محکوم کرده و گفته که اصلاحات نسل های بعد به طور کامل به

رفتار مشابه نسل های پیشین وابسته است. این دانشی معمول است که آنچه نسل های قبلی را اصلاح کرده همانا رعایت راه پیامبر (ص)، خلفای صالح، همراهان و جانشینان آنها است. با این وجود، نسل های بعدی امت راه راست و درست را تنها با پیروی از راهی مشابه خواهند یافت. خداوند به مسلمانان توانایی چنین کاری را عطا فرماید که می تواند رفاه و موفقیت آنها را در زندگی دنیوی و اخروی تضمین نماید.

هشدار

بازدید از مقبره پیامبر (ص) نه واجب است و نه شرطی برای حج است گرچه برخی از افراد به اشتباه چنین کاری انجام می دهند. در عوض، به آنهایی که به بازدید از مسجد النبی (ص) می روند یا در مجاورت آن باشند، به آنها توصیه شده تا از مقبره پیامبر بازدید کنند. در مقابل، آنها که در فاصله دوری از شهر مدینه زندگی می کنند، مجاز نیستند تنها به خاطر بازدید از این مقبره به شهر بیایند. با این وجود، به آنها توصیه می شود که برای بازدید از مسجد مقدس (مسجد النبی) چنین کاری را انجام دهند. زمانی که آنها به شهر می رسند، باید به بازدید از مقبره پیامبر (ص) و دو تن از صحابه اش بروند و چنین بازدیدی دربرگیرنده بازدید از مسجد نیز می شود. در دو مجموعه معتبر حدیث بخاری و مسلم ذکر شده است که پیامبر (ص) فرمودند: «فرد تنها باید برای سه مسجد سفر کند: مسجد الحرام، مسجد من و مسجد الاقصی.» پیامبر به امت خود توصیه کرده است که برای بازدید از مقبره پیامبر (ص) یا شخص دیگر سفر کنند، چرا که این کار شایسته ای است. دلیل این کار این

است که او صادقانه ترین رفتار را نسبت به آنها داشته است و او آگاه ترین فرد نسبت به خداست و او نسبت به سایرین بیشترین ترس را نسبت به خدا دارد. او به طور کامل وظیفه پیامبری اش را انجام داده است و امتش را به هر رفتار خوبی هدایت کرده و آنها را از هر گناهی نهی کرده است. او افراد را از هر سفر بجز سفر به سه مسجدی که در بالا ذکر شده است منع کرده است، و ایشان فرموده اند که: «قبر مرا به محلی برای جشن تبدیل نکنید یا خانه هایتان را به گورستان تبدیل نکنید. به من سلام و درود بفرستید و دعا و سلام تان به من می رسد هر جا که باشید.»

دسته بندی بازدید از مقبره پیامبر (ص) به عنوان یک عمل شرعی و تبدیل مقبره ایشان به عنوان مکانی برای برگزاری جشن و غرقه شدن بیش از اندازه در ستایش همان چیزی است که از آن می ترسید. این موضوع در حال تبدیل شدن به یک واقعیت است که بسیاری از مردم در این امر افراط می کنند، چرا که به سفر به مقبره پیامبر (ص) باور داشته و این عمل را مجاز می دانند.

درباره حدیثی که در این مورد برخی مردم برای حمایت از ارائه جواز برای سفر به مقبره پیامبر (ص) استناد می کنند، این حدیث نه تنها از نظر سلسله گویندگان ضعیف است، بلکه همه آنها ساختگی است. حوفاظ (دانشمند برجسته علم حدیث) مانند دار قطنی و بیهقی و حافظ ابن حجر درباره ضعف خود هشدار دادند. بنابراین، درست نیست به چنین حدیث های ضعیفی استناد کنیم در حالی که حدیث های معتبری وجود دارند و سفر کردن برای هر مقصودی بجز بازدید از سه مسجد را منع می کنند. برای اطلاع خوانندگان عزیز

باید به این نکته اشاره کرد که برخی از گزارش های غلط به شرح ذیل است، بدین ترتیب می توانید آنها را تشخیص دهید و از گمراه شدن از این بابت در امان خواهید بود:

نخست: «هر کسی که حج می گذارد و مرا ملاقات نمی کند؛ بر من ستم کرده.»

دوم: «هر کسی که پس از مرگ مرا ملاقات می کند، چنان است که گویی در زمان حیاتم مرا دیده است.»

سوم: هر کسی که از من و جدم ابراهیم بازدید می کند، بهشت را بر او تضمین می کنم.»

چهارم: «هر کسی که از مقبره من بازدید کند، قطعا مورد شفاعت من قرار می گیرد.»

ذکر چنین نقل هایی را نمی توان به پیامبر (ص) منسوب کرد. با توجه به نوشته های حافظ ابن حجر در کتابش با عنوان التلخیص، سلسله راویان چنین احادیثی ساختگی است. و حافظ العقیلی گفت: «چنین احادیثی معتبر نیست.» با توجه به گفته های ابن تیمیه (ره) تمامی چنین روایاتی ساختگی است. امید است که ذکر این موارد برای کسب اطلاع و حفاظت از شما در برابر این موارد کافی باشد. اگر هر یک از موارد فوق الذکر درست باشد، اصحاب پیش از ما دست به چنین اعمالی می زدند، و آن وقت بر امت بود تا این کارها را تکرار کنند، و از دیگر افراد بخواهند آنها را دعوت به چنین کاری کنند. این بدان خاطر است که آنها بهترین افراد نزدیک پیامبر

بودند. از این گذشته، صحابه بیشترین اطلاعات را درباره محدودیت هایی که خدا درباره موارد مجاز تعیین کرده، می دانستند. آنها صادق ترین افراد به خدا و بندگان هستند و از آنجا که هیچ روایتی از بابت موارد فوق الذکر از جانب آنها نیست، پس می دانیم که این روایت ها کذب است. اگر هر یک از این روایت ها معتبر می بود، شایسته بازدید مجاز بود در حالی که هیچ سفری تنها برای بازدید از مقبره صرف مجاز نیست. پاک و منزّه است خداوند متعال که بهتر از همه می داند.

فصل

به آنها که از شهر مدینه دیدار می کنند، بازدید از مسجد قبا و اقامه نماز در آنجا توصیه شده است. در دو مجموعه معتبر بخاری و مسلم پیرامون معتبر بودن روایت عبدالله بن عمر نقل است که پیامبر (ص) پیاده یا سوار بر مرکب [سوار بر پشت چهارپا] از این مسجد بازدید، و دو رکعت نماز در آنجا اقامه می کردند.

از سهل بن حنیف (رضی) نقل است که پیامبر (ص) فرمودند: «هر کسی که در خانه خود را پاک و منزّه گرداند و سپس به مسجد قبا بیاید و در آنجا نماز اقامه کند، آنگاه پاداش عمره به او تعلق می گیرد.» [به نقل از احمد، النسائی، ابن ماجه و الحاکم]

این یک سنت است که از قبرستان بقیع و قبور شهدا و حمزه (رضی) بازدید کرده، خدا و پیامبر (ص) را خوشحال کرده و برای

آنها دعا کنیم. ایشان (ص) فرمودند: «از قبرستان بازدید کنید چرا که آخرت را به یاد شما می آورد.» [به نقل از مسلم]

پیامبر (ص) به همراهانشان آموزش می دادند تا هر بار که از قبرستان دیدار می کنند، نیایش های ذیل را تلاوت کنند: «سلام و درود بر شما باد، ای ساکنان قبرها، مومنان و مسلمانان. همانا اگر خدا بخواهد ما نیز به شما خواهیم پیوست. از خدا سلامتی خودمان و شما را می خواهیم.» [به نقل از مسلم از حدیث سلیمان بن بریده به نقل از پدرش]

روایت است از الترمذی از ابن عباس (رضی) که، وقتی پیامبر (ص) از قبرستان مدینه می گذشتند، رو به آنها فرمودند: «آه ای کسانی که در قبرها هستید! رحمت خدا بر شما باد. خداوند ما و شما را ببخشد. شما پیش از ما رفته اید و ما نیز راه شما را دنبال خواهیم کرد.»

از این احادیث و شریعت می آموزیم که بازدید از قبرستان باید با هدف تذکر و به یاد داشتن آخرت باشد. علاوه بر این، چنین بازدیدی به فرد این امکان را می دهد تا اعمال نیکی برای رفتگان و مردگان انجام دهد، برای آنها عبادت کند و از خداوند برای آنها طلب آمرزش و مغفرت نماید.

همانطور که بازدید از قبور باید با هدف دعا همراه باشد، پس ماندن طولانی مدت در آنجا یا توسل به مرده ها برای برآوردن نیازهای فردی یا رفع مشکلات یا درمان بیماری ها اعمالی بدتر از ارتداد است. چنین شیوه هایی مورد پذیرش خدا یا رسول خدا نیست و

نیاکان صالح - که درود و سلام خدا بر آنها باد - نیز چنین نمی کردند. در عوض، این شیوه ها در میان سخنرانی های نادرستی که توسط پیامبر (ص) ممنوع شده بود، وجود دارد. ایشان فرموده اند: «از قبرها دیدن کنید اما صحبت بد نکنید.»

وجه مشترک همه این اعمال ارتداد است. با این حال، درجه و رتبه آن متفاوت است. برخی از آنها یک بدعت به حساب می آید و شرک نیست، مانند دعا به درگاه خداوند در گورستان، و دعا در حالی که از مردگان با نام بردنشان طلب شفاعت می کنیم. دیگر رفتارها نوعی از شرک های بزرگ تر است، نظیر استمداد و شفاعت از مردگان و کمک خواستن از آنها. پیشتر این موضوع را به تفصیل و جزئیات مورد بحث قرار دادیم. بنابراین، فرد باید از آنها باشد و از خدا توانایی دنبال کردن حقیقت و راهنمایی را طلب کند و خدا به تنهایی توانایی دنبال کردن هدایت را اعطا می فرماید و هیچ خدای حقیقی و پروردگاری بجز الله نیست.

این نکته نهایی در این رساله است. در ابتدا و انتها، خدا را ستایش کنید، و خیرات و برکات را از او بخواهید که او بر بندگان خود، بر رسول خود و بر بهترین آفریده هایش محمد (ص)، خانواده و اهل بیت او و همراهان و پیروان او تا روز قیامت این نعمات را عطا خواهد کرد.